

Kdo jim daje denar? Kodeks miroljubnega sožitja

Po umoru policijskega komisarja Calabresija v Milanu se je začel lov v velikem slogu za morilcem, ki pa še vedno ni znan (vsaj zdi se tako) in za njegovimi pomagači. V tej zvezi se spet pogosto omenja tajna tolpa levih skrajnežev Baader - Meinhof, ki že nekaj let izvaja teroristične akcije v Zahodni Nemčiji ter je prav zadnji čas spet napravila nekaj atentatov s peklenškimi stroji na policijska poveljstva v Münchenu in drugod ter tudi na glavni stan ameriške vojske v Heidelbergu. V pismu, ki so ga pisali pripadniki te skupine neki poročevalski agenciji, so prevzeli nase odgovornost za te atentate. Policija v Milanu pa sodi, da je imela tolpa Baader - Meinhof prste vmes tudi pri umoru Calabresija.

Ob tem si mora demokratična javnost, ki obsoja take metode političnega boja, nujno zastaviti nekaj vprašanj: Kaj hočejo ti ljudje, kakšen je njihov politični, gospodarski in socialni program? In kdo jim daje denar, da lahko celo leta živijo brez dela, potujejo sem in tja kot nič, bodisi z letali ali z avtomobili, si najemajo stanovanja samo za shajališča in skladišča orožja ter si nabavljajo ponarejene dokumente, orožje ter morda tudi mamila?

Kar zadeva njihov politični program, vse kaže, da ga nimajo, razen da hočejo prevrniti ves današnji demokratični red. Zanimivo je namreč, da puste tiste države, kjer ne vlada demokracija, čisto na miru. Tako ni slišati o kakih akcijah teh skupin ne iz Španije, ne iz Rusije, ne iz Češkoslovaške in sploh od nikoder, kjer res vladata zatiranje in krivica, proti katerima se menda borijo, kot bi hoteli dati vedeti. Očitno pa je, da se upajo izzivati samo demokracije, ki uporabljajo tudi proti takim, ki napravljajo atentate na demokratično ureditev, pravne metode in kjer ni smrtnih kazni. Ne upajo pa si izzivati diktatur, kjer bi tvegali v primeru, da jih primejo, smrtno kazen.

Po tem se da sklepati, da ne gre za skupine idealistov, ki jim gre za svobodo, ampak za ljudi, ki izživljajo svoje perverzne in nasilne nagone v terorističnih akcijah, pri čemer jim služi politika samo za izgovor in kritje. V Nemčiji poznajo imena številnih pripadnikov tolpe Baader - Meinhof in je znano, da so skoro samo mladi ljudje iz »boljših« krogov, sinovi in hčere tovarnarjev, univerzitetnih profesorjev itd., ali pa so že sami opravljali kak dobro plačan poklic (časnikarski, advokatski). Socialne krivice niso nikdar občutili na lastni koži, zato je boj proti socialnim krivicam pri njih čista teorija, ali bolje, fraza. Mislimo, da nismo daleč od resnice, če trdimo, da uganjajo svoj terorizem iz z dolgočasnosti, zato, da bi doživljali užitek živčne napetosti, iz perverzne naslade, kvečjemu tudi iz histeričnega, patološkega fanatizma, v katerega so se stopnjegali prav zato, ker ne izhajajo iz realnosti.

Kar pa zadeva drugo vprašanje: kdo jim daje denar, je stvar bolj motna. Nedvomno ga ne zaslužijo sami. Za to, kar počenajo, so potrebni milijoni, mnogo milijonov in denar mora dotekati neprestano. Nekateri so sumili Feltrinellija, da jih financira. Verjetno je, da dobivajo kljub vsemu nekaj tudi še od svojih bogatih staršev, ki nočejo, da bi se njihovi sinovi in hčere znašli v ječah ali trpeli

Uradni obisk predsednika Združenih držav Amerike v Moskvi se je zaključil s podpisom načelne listine, ki obsega dvanajst programskih točk in ki predstavlja kodeks miroljubnega sožitja med dvema velesilama na svetu. Gre vsekaor za pomemben dogodek, ki bo morda utegnil postati zgodovinski, če bodo njegove vsebine in duha deležni tudi drugi, zlasti manjši narodi na svetu.

Res je sicer, da sta za svetovni mir in za sam obstoj človeškega rodu danes predvsem odgovorni tisti velesili, ki takorekoč edini razpolagata s strahotnim arzenalom atomskega in jedrskega orožja, to so Združene države Amerike in Sovjetska zveza. Prav tako pa je res, da odstranjevanje nevarnosti izbruha atomske vojne in torej neposrednega spopada med dvema velesilama še ne pomeni, da je mir v pravem pomenu besede zagotovljen po vsem svetu, da sta velesili nekako razrešeni obveznosti skrbeti za pogasitev vojnih žarišč izven svojih meja, še manj pa jima daje pravico, da si svet delita na dve vplivnostni področji in s tem dejansko krojita usodo tudi drugih narodov in držav.

To so pomisleki, ki se nam sami po sebi vsiljujejo, ko prebiramo besedilo pravkar podpisanega sporazuma, s čimer pa ni rečeno, da dvomimo v iskrenost prizadevanj obeh sogovornikov. Listina dvanajstih točk je predvsem plod spoznanja, da bi v morebitni atomski vojni ne bilo ne zmagovalcev ne premagancev in da bi bila takšna vojna neizogibna, če ne bi prenehala ali se vsaj omejila medsebojna tekma v oboroževanju, ki med drugim terja ogromne materialne žrtve od prebivalcev obeh držav.

Priznati je treba, da je s formalnega stališča načelna listina o miroljubnem sožitju neoporečna in popolnoma v skladu z duhom in besedilom listine Združenih narodov, na katero se tudi večkrat sklicuje. Toda nad celotnim bivanjem predsednika Nixona v Mo-

pomanjkanje pri svojem ilegalnem življenju. A razni znaki kažejo, da obstaja še drug, glavni vir financiranja. Odkod teče ta denar: iz Mao Tse Tungove Kitajske? Odnekod iz sovjetskega tabora? Iz blagajn bogatih simpatizerjev? Ali zgolj iz bančnih ropov?

Jasno je le eno pri vsej tej stvari: nasilje v političnem boju je moralno upravičeno samo tam, kjer ni demokracije, kjer vladajo režimi, ki se sami poslužijo nasilja kot glavnega sredstva in kjer ni mogoče ničesar doseči z demokratičnimi metodami, pasivnost pa bi bila greh in sokrivda za režimsko nasilje. Ni pa opravičila za atentate s peklenškimi stroji in za zahrbtne umore političnih nasprotnikov v demokratičnih državah, kjer lahko vsak pove svoje politično mnenje in se javno, v tisku in z besedo bori za njegovo zmago.

skvi, nad njegovimi dolgotrajnimi osebnimi razgovori z Brežnjevim in končno tudi nad doseženimi sporazumi ležijo kot huda morda določene temne sence, ki jih predstavljajo predvsem vietnamska tragedija, še vedno nevarno napet položaj na Srednjem Vzhodu in tudi stanje v nekaterih vzhodnoevropskih državah, ki so pod sovjetskim vplivom.

Kar zadeva Vietnam, je naravnost sramotno in zločinsko, da se po tolikih letih še nikakor ne more najti način, kako narediti konec strahotnemu krvoprelitju, pri čemer imajo vrhano mero odgovornosti ZDA s svojo kratkovidno politiko podpiranja sajgonskih skorumpiranih diktatorjev in s svojim že takorekoč tradicionalnim neposluhom za resnično demokratične težnje južnovietnamskega ljudstva. Svojo krivdo, za kar se dogaja v Vietnamu, pa imajo tudi Sovjeti, ki niso doslej niti s prstom mignili, da bi s svojim vplivom prispevali k ureditvi razmer, oziroma omogočili Amerikancem, da bi se nekako izotali iz zagate, v kateri se danes nahajajo, potem ko so spoznali, da njihova vojaška prisotnost nikakor ne more narediti konec vojni in prispevati k vzpostavitvi kolikor toliko rednih razmer v deželi. Naravnost cinično je, da se Vietnamci še vedno med seboj pobijajo z orožjem, ki jim ga dajejo na razpolago ZDA in Sovjeti, medtem ko v istem trenutku njihovi najvišji predstavniki s šampanjcem nazdravljajo miru in razumevanju med narodi.

Tudi na Srednjem Vzhodu še vedno tli ogenj pod žerjavico in še vedno grozi nevarnost, da pride do novega spopada med Izraelci in Arabci. Sovjetska diplomacija nadaljuje s spretnim izkoriščanjem čustvovanja arabskega sveta, ki se nikakor ne more sprijazniti z dejstvom, da Izraela ni mogoče ignorirati, še manj pa ga enostavno zbrisati z zemljevida. Očitno je, da gre Sovjetom predvsem za utrditev svojega vpliva v tem delu sveta in temu cilju služi njihova vsestranska pomoč Arabcem. Dvomimo pa, da se bo takšna politika na daljši rok obnesla, kajti prej ali slej bo vendarle moralo priti med zainteresiranci do nekega častnega sporazuma, saj bi od tega imeli največjo korist predvsem Arabci.

Omikani svet končno nikakor ne more pozabiti, kar se je zgodilo leta 1968 na Češkoslovaškem, kjer je sovjetska vojaška intervencija brutalno zadržala spontano vseljidsko gibanje za bolj human razvoj tamkajšnje socialistične družbe.

Kljub vsem tem temnim sencam, s katerimi je prekrit Nixonov obisk v Moskvi, je treba vendarle realistično priznati, da pomenijo podpisani sporazumi ne samo začetek novih odnosov med ZDA in Sovjetsko zvezo, temveč ustvarjajo tudi pogoje za miroljubno razreševanje mnogih problemov na svetu.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 4. junija, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Glasba za godalni kvartet. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Računalnik v gozdu«. (Zora Tavčar). RO, vodi Lojzka Lombarjeva. 12.00 Nabožna glaba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Eugene Ionesco: »Žeja in glad«, RO, režira Jože Peterlin. 17.45 Popoldanski koncert. 18.30 Semeni plošč. 19.00 Šport in glasba. 20.00 Šport. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. Ivo Petrič: Integrali v barvah, zvočna razmišljanja ob Kosovelovi poeziji za orkester. 22.30 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 5. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavke. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. (Danilo Lovrečič). 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Slavni solisti. 18.55 Vokalni ter instrumentalni ansambli. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 6. junija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Saksfonist Boots Randolph in Giorgio Carnini na elektronske orgle. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Klomorni koncert. 18.50 Glasbena beležnica. 19.10 »Vladimir Bartol«, priprav. Vinko Beličič. 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 Mihail Glinka: »Ruslan in Ljudmila«, opera v petih dejanjih; prvo in drugo dejanje. V odmoru (21.20) Pertout: »Pogled za kulise«. 22.10 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 7. junija 1972, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Koncerti v sodelovanju z deželnimi glasbenimi ustanovami: »I Solisti Aquilani«. 19.10 Higijena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Bruno Martinotti. Sodel. hornist Jože Falout in basist Alfredo Mariotti. Igra simfonični orkester iz Vidma. V odmoru (21.00): Za vašo knjižno polico. 21.35 Romantične melodije.

♦ ČETRTEK, 8. junija 1972, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi: Kulturni odmevi — Sopranistka Olga Jež in pianist Jakob Jež izvajata samospeve Bruna Bjelinskega, Borisa Papandopula in Branimira Sakača — Slovenski narečni dokumenti - Slovenski ansambli in zbori. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce - srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Ljudska glasbila, pripravlja Julijan Strajnar. 19.10 Franco Catalano: Zgodovina italijanskih političnih strank. 19.25 Pisani balončki. Pripravlja Krasulja Simoniti. 20.00 Šport. 20.35 Italo Svevo: »Marijina avantura«. Drama v treh dejanjih. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu. 22.20 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 9. junija 1972, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavke. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Sodobni italijanski skladatelji. Mario Zafred: Koncert za flavto in orkester. Solist Severino Gazzelloni. Simfonični orkester RAI iz Rima vodi Franco Caracciolo. 19.10 Pripovedniki naše dežele: Irena Žerjal: »Izjubljeno upanje«. 19.20 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.50 Plesi z vsega sveta. 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 10. junija 1972, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Koncertisti naše dežele. Violinist Igor Ozim, flavtist Miloš Pahor, klavičembalistka Dina Slama. 18.50 Orkester proti orkestru. 19.10 Družinski obzornik. 19.20 Revija zborovskega petja. 20.00 Šport. 20.50 Mirko Mahnič: »Slovenski satir na Kranjskem«. RO, režira Peterlin. 21.30 Vabilo na ples. 22.30 Zabavna glasba.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Jugoslavija bo dovolila prevoze sovjetske pomoči Egipčanom

Oficielni egiptovski dnevnik »Al Ahram« je navedel pred kratkim v nekem svojem uvodniku odlomek iz spomenice jugoslovanskega predsednika Tita predsedniku Sadatu, v katerem je rečeno, da bo Jugoslavija na široko odprla svoja pristanišča za sovjetsko orožje, ki bi bilo namenjeno Egipčanom, če bi se ti spet znašli v vojni z Izraelci. V spomenici je bilo tudi rečeno, kot so zapisale koprške »Primorske novice«, »da bo Jugoslavija na egiptovski strani v boju za osvoboditev zasedenih ozemelj in da bo omogočila vse potrebne olajšave za dobavljanje sovjetske vojaške opreme prek jugoslovanskega ozemlja«.

To spravlja omenjeni koprski tednik v zvezo z uradnim obiskom egiptovskega zunanjega ministra Murada Galeba v Beogradu, v začetku preteklega tedna. Egipčanski zunanji minister, ki je ostal v Jugoslaviji štiri dni, je imel pogovore z ministrom za zunanje zadeve Mirkom Tepavcem, s katerim sta razpravljala zlasti o položaju na Bližnjem vzhodu in na Sredozemlju, s čimer sta samo nadaljevala temi, ki sta ju obravnavala že med obiskom Mirka Tepavca v Kairu v začetku aprila. Egipčanskega ministra je sprejel tudi predsednik Tito.

Seveda pa je malo verjetno, da bi v kratkem spet prišlo do spopada med Egipčani in Izraelci, kajti Egipt si zaradi notranje gospodarske in politične slabosti (o čemer pričajo nedavni procesi proti skupini zelo vidnih politikov in funkcionarjev ter študentski nemiri) ter zaradi zelo slabih socialnih razmer (povprečni narodni dohodek v Egiptu je eden najnižjih na svetu), ne more privoščiti vojne. Razen seveda, če bi hotel Sadat ravno s tem presekatj gordijski vozol notranjih težav in odvrniti pozornost ljudstva od nerešenih problemov in od svoje preveč pasivne gospodarske in socialne politike, ter v upanju, da mu bodo Rusi priborili zmago.

To pa je zdaj po vrhunskem sestanku med Nixonom in sovjetskimi državniki v Moskvi melo verjetno, saj s tem bi padli v vodo vsi sklenjeni sovjetsko-ameriški sporazumi kot tudi »listina o načelih medsebojnih odnosov«, kajti Američani bi gotovo ne ostali pasivni

ODSTAVITEV VODITELJA UKRAJINSKE PARTIJE

Te dni je Pjotr Selest, član sovjetskega politbiroja, izgubil svoj položaj kot vodja komunistične partije Ukrajine (ki je le sestavni del celotne sovjetske partije). Ukrajinsko partijo je vodil od leta 1963. Bil je na glasu kot trd človek, hud nasprotnik ukrajinskih 'nacionalistov'. Prav zadnji čas se je spet precej ukrajinskih piscev znašlo pred sodiščem pod obtožbo nacionalizma. Aretiran je bil tudi Ivan Džjuba, avtor knjige »Zatiranje narodov v Sovjetski zvezi«, ki je izšla lani v italijanskem prevodu pri založbi Samonà-Savelli v Rimu. V knjigi je opisal zatiranje in raznarodovanje ukrajinskega naroda in jezika, ki je že skoraj izrinjen iz mest. Polovica knjig in listov v Ukrajini že izhaja v velikoruskem jeziku. V knjigi večkrat omenja tudi Selesta.

Pred kratkim je bil Selest imenovan za podpredsednika vlade ZSSR. Selest velja za enega najbolj trdih kremeljskih veljakov in ta sloves si je utrdil med češkoslovaško križo in invazijo l. 1968.

gledavci vojnega dogajanja na Bližnjem vzhodu. Za Sovjete pa je v igri vendarle vse več — in tako tudi za Američane — kot nekaj desetstič kvadratnih kilometrov arabske zemlje, od katere je večina puščava. Na svetu so namreč še važnejše stvari: Nemčija, Berlin, Vietnam, dobri gospodarski in drugi odnosi med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami ter predvsem nevarnost atomske vojne. Vsega tega pa Egipt za Sovjete ne more odtehtati. Nedvomno se tega zaveda tudi jugoslovanska politika, zato ni z omenjeno obljubo Egiptu ničesar — ali skoro ničesar — tvegala.

—o—

WERNER VON BRAUN IZSTOPIL IZ »NASE«

Pozornost je vzbudila te dni novica, ki so jo razširile agencije, da je znani raketni strokovnjak, Nemeč Werner von Braun, ki pa je zdaj ameriški državljani, odpovedal službo pri ameriški vesoljski ustanovi NASA in bo s 1. julijem nastopil službo pri neki zasebni ameriški industriji, ki dela za vesoljski program. Rekel je, da meni, da bo pri zasebni družbi lažje uresničeval svoje načrte.

Tudi to je znak, da namerava ameriška vlada res zelo skrbeti program vesoljskih raziskav. Postal je predrag. NASA skuša tudi prepričati večino astronomov, naj si poiščejo službo drugje. Dva sta to že storila.

ZASLUŽENO PRIZNANJE

Redovnica mati Terezija, ki že več kot 20 let deluje v Indiji, je pred kratkim prejela »Nehrujevo nagrado za razumevanje med narodi«. Nagrada znaša 15.000 dolarjev, doslej po so jo dobili samo še U Thant, Martin Luther King, »muslimanski Gandhi« Abdul Gafar Kan in violinist Menuhin. Mati Terezija, ki se je rodila v Jugoslaviji in je po rodu Albanka, je že lansko leto dobila visoko papežovo odlikovanje.

»DRUŽINA« PRAZNUJE 20-LETNICO

Slovenski verski list »Družina« praznuje 20-letnico izhajanja. Izdajati jo je začel pok. dr. Mihael Toroš, tedanji apostolski administrator Slovenskega Primorja in je bila sprva zamišljena kot versko glasilo tega področja. Kasneje se je preselila v Koper, končno pa v Ljubljano, kjer jo sedaj skupno izdajajo slovenski škofje. »Družina« je začela izhajati najprej v nekaj več kot 12.000 izvodih, naklada je potem stalno naraščala, zlasti pa se je povečala po Rankovičevem padcu leta 1966, ko so odpadle vse administrativne omejitve in danes jo tiskajo v visoki nakladi 132.000 izvodov. Jubilejna številka »Družine« je izšla v nekoliko povečanem obsegu ter vsebuje med drugim priložnostne izjave vseh slovenskih škofov in tudi izčrpno zgodovino nastanka, rasti, težav in uspehov tega edinega slovenskega verskega lista.

—o—

Zaradi nesporazuma med železniško upravo in slovenskimi avtobusnimi podjetji, ki bi morala poskrbeti za prevoz potnikov od železniške postaje v vsa slovenska obalna mesta, še niso uvedli rednih potniških vlakov med Ljubljano in Koper. Na koprsko železniško postajo bodo zaenkrat prihajali le izredni turistični vlaki.

Koprsko pristanišče, ki je postalo izredno pomemben dejavnik slovenskega gospodarstva in je za Reko drugo pristanišče v Jugoslaviji, praznuje te dni 15-letnico svojega obstoja.

V spomin skladatelju Premrlu

V nedeljo 4. junija bo ob 16. uri Klub starih goriških študentov, s sodelovanjem krajevne skupnosti Podnanos, odkril spominsko ploščo skladatelju Stanku Premrlu na njegovi rojstni hiši v Podnanosu, nekdanj Semberd pri Vipavi.

V času, ko je spadal Semberd pod Kranjsko, so hodili vipavski študentje v ljubljanske šole. Tako tudi Stanko Premrl, rojen v Podnanosu 28.9.1880. V Ljubljani je končal študije v gimnaziji in bogoslovju.

Že v dijaških letih je orgljal v cerkvi pri sv. Jakobu; pri Glasbeni matici se je lotil temeljitih glasbenih študij.

Pisma uredništvu:

Spošt. uredništvo,

dovolite mi, da se javno branim pred obtožbami, ki jih je na moj račun obilno nasul Boris Pahor v zadnji številki Zaliva. Novico o poskusu »moralnega uničenja«, kot se je o Pahorjevem pisanju z naslovom »Najnižja raven« izrazil neki moj prijatelj, sem dobil tik pred odhodom na Dunaj, kjer se nahajam zaradi nujnih osebnih opravkov, in zato niti nimam časa — niti ni za Vaš cenjeni list primerno sredstvo — za daljše odgovore. Moram pa to nemudoma storiti vsaj na kratko, ker je Boris Pahor skušal svojo slabo mnenje o meni za javnost podkrepiti še s trditvijo, da nisem odgovoril na pismo Lojzeta Ude, kateri ga je zato pooblastil, da ga objavi v Zalivu. Svoje pismo, namenjeno meni, je Lojze Ude verjetno poslal na naslov uredništva in uprave revije Most, t.j. v ul. Donizetti št. 3 (tja pa v resnici dobivamo samo pošto). Omenjenega pisma nisem nikoli dobil in sem ostal nemalo presenečen, da se ne Lojze Ude sam ne Boris Pahor, ki je ponudil prostor v svoji reviji za objavo pisma, nista skušala postaviti se v eseben stik z mano. Dala pa sta zato, ker jima je dobro šlo vraču n, novico v javnost, da nisem dal ali hotel dati odgovora na pismo. To so metode, ki so po obstoječem kazenskem zakoniku v Italiji, prepovedane! Želim pa sporočiti javnosti, da se zadnje čase z mojo pošto dogajajo čudne stvari. Pred dnevi je moj uredniški kolega našel name naslovljeno pismo, ki ga je neznana roka odprla in vanj — mogoče že druga — pisala s svinčnikom svoj komentar — sicer samo v obliki komaj vidnih vprašajev! Res ni prijetno, da se dogajajo komurkoli take stvari in bi bilo dobro, če bi odgovorni ljudje v ul. Donizetti poskrbeli in poučili nekatere anonimne gorečeneže, ki imajo dostop do poštne omarice, da pomeni to temen madež tudi za organizacijo samo, če slednja ne more v svojih prostorih jamčiti za spoštovanje ene izmed osnovnih človekovih pravic.

In če zdaj preidem k Pahorjevemu »pisanju«, se bom omejil le na ugotovitev — daljši odgovor Pahorju bom, če bo za to, rad objavil gar v Zalivu — da res nisem pričakoval, da bo Pahor reagiral na moj polemični spis »Demagoška izjava Kluba koroških študentov v Ljubljani«, Most št. 31/32, z rokavicami, nikoli pa nisem pričakoval kaj takega, posebej ne od revolucionarja-idealista, ki dela vse, kar dela, samo v narodov blagor. Sprašujem se, za kakšen blagor dela, če se ne more obvladati in dati mlajšemu piscu zgled pisanja, ki naj bi veljalo med kulturnimi delavci. Pahorju in somišljenikom sem hotel povedati, da je nedopustno klicati »višjo instanco« na pomoč takrat, ko gre le za osnovno človekovo pravico, t.j. za svobodno izražanje svojega mnenja. Kakor hitro pristanemo na drugačne metode, kot je objavljane svojih pogledov v listih in

(Dalje na 7. strani)

Po mašniškem posvečenju leta 1903 je kaplanoval na Vrhniki. Potem je v štirih letih odlično končal dunajski konservatorij. V domovini je Premrl postal priznan glasbeno vzgojni metodik, vodja stolnega zbora, profesor pri Glasbeni matici, Glasbeni akademiji in na konservatoriju. Sodeloval je pri vseh glasbenih revijah.

Poleg tega teoretičnega in glasbeno-vzgojnega vsestranskega dela je Premrl komponiral razne cerkvene skladbe za vse liturgične potrebe in praznovanja.

Posebej je uglasbil dolgo vrsto svetnih skladb za zборе, soliste, klavir, gosli, kantate.

Nad tisoč je njegovih skladb. Koliko jih je v zbirkah Goriške Mohorjeve družbe (Božji spevi, Gospodov dan, Svete pesmice)! Sam je bil priznan orgelski virtuoz, evropskega slovesa. Reformiral je vso slovensko glasbeno in skladateljsko snovanje in kulturo, sprva v novih smereh cecilijanstva, potem modernega in sodobnega razmaha.

Nedeljsko svečanost bodo povzdignili nastopi številnih pevskih zborov in šolske mladine z recitacijami.

—o—

Slovenska vlada nadaljuje s svojo zunanjepolitično dejavnostjo. Pod vodstvom predsednika Kavčiča je njena delegacija v začetku tedna odšla na uradni obisk na Madžarsko. V Budimpešti bodo verjetno spregovorili tudi o slovenski manjšini v Porabju.

— Videš, Mihec, zdej bo pej na sveti vse drugače, zdej, ke sta se velika dva lepu pomenla jn se zglihala, de ne bosta več delala kej jest znam kašnih raket jn ramp jn take reči za vojsko. Zatu ke če se Rusi jn Amerikanci lepu pomenejo, pole ni nevarnosti za vojsko. Jn ti nimaš prov, ke zmiram viđeš vse črno.

— Jakec, jest ti rečem, de tudi zdej ne videm sameh rožc, koker ke jih videš ti. Za stran orožja sta se pomenla zatu, ke jeh obeh preveč košta jn ke tej tekmi ni videt konca. Če aden nardi dveje podmornici, jeh uni nardi tri; če aden nardi pedeset raket, jeh uni nardi šestdeset jn ke se zmiri bojista, de be jemu uni več, delajo jn špendavajo kar naprej. Jn sta pogruntala, de jem ta tekma žre vse soude jn taku sta si mislela: dejmo se zglihat, de bomo lahko pršparali kašen soud tudi za druge reči, ke so tudi potrebne za živet.

— Ben, ma če ne bojo več trosli tolko dnarja za orožje je vselih dobro.

— Be blo dobro, če be jemela pr tem kašen dober namen. Ma glih tega pej ni. Zatu ke uani so danes ta večji dveje velesili, ke komandirajo svet jn nobeden se jem ne more postavet pruti. Jn če sta se dobro zastopla, sta se zatu, ke sta aden drugmi priznala, de vsak dela na svojem konci kar če. Jn de delasta vsak u svoji zoni tudi dosti slabga pej znamo vsi. Jn narbol smešno pej je, de so bli v Moskvi forte oblizani aden pruti drugmi jn

ZAVZETOST ZA TISKOVNO SVOBODO

Zveza italijanskih časnikarjev je organizirala pretekle dni stavko proti temu, da je napravila policija preiskavo v uredništvu milanskega dnevnika »Il Corriere della Sera«, ker je objavil neko novico o preiskavi glede Calabresijevega umora, ki naj bi bila ostala po mnenju policije rajši tajna. Vsak časnikar, član zveze, je stavkal na svojem delovnem mestu po dve uri. Zato so odpadla tudi nekatera poročila na radiu Trst »A«.

Predsedniku republike pa so poslali časnikarji s svojega izrednega občnega zbora zaradi omenjenega dogodka spomenico, v kateri poleg ponovnega protesta zatrjujejo, da bodo s potrebno energijo in v popolni odgovorni zavesti, da ima vse javno mnenje pravico do objektivnih, resnicoljubnih informacij, branili tiskovno svobodo. S tem hočejo prispevati, da bodo koristi skupnosti prevladale nad vsakršno spletko, ki bo izpodkopavala zaupanje v demokracijo.

Kot znano, pripravlja zdaj tudi zvezna vlada v Beogradu nov jugoslovanski zakon o tisku; slovenski, pa tudi drugi časnikarji so se že zavzeli za to, da naj bi čimbolj zavaroval tiskovno svobodo. Zakon ima namen preprečiti objavljane novic, ki bi mogle vznemirjati javnost.

Pred tržaškim kazenskim sodiščem pa je bil v torek oproščen znani tržaški časnikar Francesco Parmigiani, urednik tednika »Il Meridiano«, ki ga je tožila mati nekega mladeniča; Parmigiani je namreč označil njene sina za pristaša skrajnega nacionalističnega gibanja »Avanguardia nazionale«. Tako državni pravdnik kot zagovornik sta poudarila, da imajo in morajo imeti časnikarji pravico do svojega mnenja in do poročanja.

samo: »izvolte« jn »prosim« jn vse sort šenke jn spominke jn obanem oba pošiljasta orožje če dol u Vietnam jn bogi Vietnamci se koljejo sez orožjem, ke jem jeh pošiljasta tista dva prjatlja. Bežji, bežji!

— Ja, ma ni moč kar na anbot...

— Ni moč, zatu ke nečesta. Pej sej ni treba nanka, de se kej menejo. Sej jemamo Združene narode, ke be mogli skrbet za mir na sveti. Jn kaku skrbijo? Sej ne morejo neč. Jn zakej ne morejo neč? Glih zastran ta večjih dveh velesil, ke uane delajo kar čejo jn jem ni mari neč, kej rečejo majhne države al majhni narodi. Jn lahko delajo kar čejo, zatu ke uane jemajo soudate, uane jemajo tanke, aroplane jn podmornice. Združeni narodi pej jemajo samo anga tajnika jn če nurojo kašno kompanijo soudatov se jeh morejo jet sposodet kam na Švedsko. Jest rečem, de če se velesile kej zmenejo, se zmenejo samo taku: ti boš jemu tu in tu, jest bom jemu pej tu in tu. Jn vsi ta drugi pej moremo lepu moučat, ke če ne jeh dobimo po glavi. Jest ti rečem, de jo videm črno al umazano, koker murje. Ke tudi letos še neč ne znamo, al se boš lahko kopau al ne.

— Ja, sm brau, de so u Miljah strašno u skrbet jn de pravejo, de ponekod se ledje ne bojo smeli več kopat.

— Videš, napredujemo taku, de je strah. Hmali ne bomo smeli več jet u uado, ne bomo smeli dihat zastran zastrupljenega zrakca, ne bomo smeli jest zastran zastruplene jedače. Ankrat so prauli, de revež živi od zrakca, ma danes ne več. Danes je zrak nevaren. Tu videš, tu je problem, veliki precedniki se pej glihajo za podmornice jn rakete. Nej jeh strela...

Zakaj ne drugi?

Zadnji čas je prišlo na našo upravo nekaj naročnikov in nas naprosilo, naj jim pošljemo list odslej na njihovo pravo ime. Pod fašizmom so jim namreč oblasti z dekretom spremenile priimek, zdaj pa so si ga pridobili nazaj, v prvotni obliki. Nekateri drugi so nam to sporočili pismeno. Po večini gre za starejše ljudi.

Seveda smo jim zelo radi ustregli in takoj sklenili, da jih postavimo za zgled vsem tistim našim Slovincem na Tržaškem in Goriškem, ki so jim bile fašistične oblasti tudi spremenile priimke, pa se zdi, da so brezbrizni do tega, saj si še zdaj, skoraj 30 let po padcu fašizma, niso obnovili prejšnjih priimkov. Še vedno hodijo okrog s spačenimi, včasih naravnost smešnimi potujčenimi priimki,

ki že na prvi pogled izdajajo, da ne izvirajo iz italijanskega jezika oziroma korena. Še vedno slišimo za primere, da nosijo bratje in sestre različne oblike popačenega priimka. Ker so namreč živeli ločeno, so jim oblasti v različnih krajih popačile priimek, ne da bi se bile ozirale na tisto popačeno obliko, ki so ga dale druge oblasti drugim članom družine. Taki primeri vzbujajo seveda smeh, in vendar se dogaja, da se prizadeti ljudje tega ne zavedajo in mirno nosijo tako popačene priimke, kar pa lahko seveda privede nekoč do hudih komplikacij, npr. pri dediščinah; če ne zanje, pa za njihove potomce.

To bo povzročilo težave tudi tistim njihovim bolj izobraženim potomcem, ki bodo hoteli raziskati zgodovino svojega rodu, pa se bodo izgubili v taki »gošči« popačenih priimkov, saj bodo morali odkriti, da je kakega člana njihovega rodu kar naenkrat »zmanjkalo«, kot da se je v zemljo pogreznil. Toda če si bodo že lahko predstavljali, da je na silo nastal iz kakega Debeveca »Grassoni«, pa vsaj ne bodo mogli razumeti, kako da je vztrajal pri takem popačenem priimku in ga ni takoj z gnusom zavrgel ter si privzel spet svoj pravi, pošteni, starodavni priimek, ko je bil fašizem zrušen. Vsekakor ne bodo ponosni na take »slavne« prednike.

Posebno nerazumljivo je, da je med nami še vse polno izobražencev, ljudi, ki se kažejo tudi narodno in politično zavedni, pa vendar ne čutijo potrebe, da bi končno odklonili svoje popačene, potujčene priimke in si vrnil prejšnje oziroma tiste, ki so jih nosili njihovi starši pred fašizmom. Če npr. pogleda človek v »Izvestje« slovenskih srednjit šol na Tržaškem, se zgrozi, ko vidi, kako malo profesorjev in učiteljev nosi pristne, nepopačene slovenske priimke. Tej brezbriznosti botruje bo-

disi lenoba bodisi oportunistem, ker popačeni priimki omogočajo takim ljudem (seveda to ne velja samo za učitelje: za druge še bolj), da se delajo pred Italijani Italijane (čeprav ti gotovo ne zahtevajo tega), pred Slovenci pa Slovence, uporabljajoč celo svoj nekdanji priimek, seveda »neuradno«.

Najbolj pa se čudimo našim mladim ljudem, da vztrajajo v tem oportunistem in bojazljivosti, če lahko tako rečemo, saj v današnjih razmerah zanjo ni več razloga. Pravijo, da je mladina uporniška, revolucionarna, da hoče, naj bi bil svet pristen, nepopačen, svet pravičnosti, enakopravnosti in svobode. Toda hkrati mladi sami potrjujejo zmogostavje fašizma, ko nosijo v svoji osebnosti njegov očiten pečat, suženjsko znamenje, katero je vtisnil njihovim staršem in njim samim — popačen priimek. To gotovo ne gre v sklad s toliko manifestiranim antifašizmom.

—o—

Prejeli smo v objavo:

»ET DE HOC SATIS«

Ker sem uvidel, da ne bom prepričal gospoda (ali gospo) A.G., mu svetujem, naj se poda v Goriško na sedež Kat. Glasa in kot neveren Tomaž vtakne svoj nos v listine uredništva, da bo tako dokončno prepričan o verodostojnosti moje izjave. Kot pojasnilo ponovim ustrezne vrste mojega dopisa: »V nedeljo 23/I t. l. je bila v cerkvi Srca Marijinega vzhodna liturgija. Za isti dan so bile napovedane prireditve, ki so sicer iz tehničnih razlogov odpadle.« Torej beseda DRUGE ni bila v mojem dopisu, bila pa je v Kat. Glasu in se je glasila takole: »... so bile napovedane DRUGE prireditve«. Ta beseda (druge) se je zdela g. A. G. odveč in mu je dala povod, da je sprožil to debato, ker je po njegovem mnenju dala vtis, da se primerja bogoslužje gledališkimi prireditvam.

Kot zaključek bi rekel »Et de hoc satis«.

E. F.

PRED VOLITVAMI V KMEČKO BOLNIŠKO BLAGAJNO

Dne 29. junija bodo na Tržaškem volitve v Kmečko bolniško blagajno. V tej zvezi nam je predsednik Zveze neposrednih obdelovalcev Mirko Radovič poslal v objavo pismo, ki ga je pred tem pomembnim dogodkom naslovil vsem volilnim upravičencem, in tudi resolucijo, ki jo je v zvezi s komisarsko upravo sprejel sindikatov občni zbor.

(Uredništvo)

Z zadovoljstvom vam lahko sporočam, da bodo v četrtek dne 29. junija t.l. prve volitve za sestavo upravnega odbora bolniške blagajne neposrednih obdelovalcev zemlje v Trstu.

Naša sindikalna organizacija pozdravlja ta dogodek, ker je s tem izpolnjena njena zahteva in ker bodo z volitvami 29. junija nastopile redne razmere v kmečki bolniški blagajni, potem ko je komisarska uprava trajala čez 12 let.

Zelimo, da se naša lista, ki jo bomo predlagali, krepko uveljavi in tako omogoči, da v upravo bolniške blagajne pridejo tisti, ki se za njeno poslovanje neposredno in živo zanimajo.

Upam, da storim svojo dolžnost, če prilagam glavno zahtevo, ki jo je postavil občni zbor neposrednih obdelovalcev dne 12. marca t.l. in ki je odločilno vplivala na razpis volitev.

Pravočasno vam bomo sporočili imena kandidatov; ki jih bodo člani Zveze predlagali za vsako občino.

Trenutno se zahvaljujemo za vašo ljubeznivo pozornost in morebitne predloge ter za vašo pomoč, na katero zanesljivo računamo, ko bo treba, da se uveljavi lista našega sindikata.

Predsednik Mirko Radovič

GLAVNA ZAHTEVA ZVEZE NEPOSREDNIH OBDELOVALCEV

23. redni občni zbor članov pokrajinske Zveze neposrednih obdelovalcev v Trstu je dne 12. marca 1972

ugotovil nepravilen položaj v upravi bolniške blagajne neposrednih obdelovalcev v Trstu.

obsodil nadaljevanje komisarske uprave, ki ni upoštevala demokratične volje vpisanih neposrednih obdelovalcev, ki zahtevajo, kot drugod v Italiji, da sami upravljajo svojo bolniško ustanovo, ki je ena glavnih pridobitev njihove vsedrjavne organizacije,

potrdil, da tržaški neposredni obdelovalci ne morejo še dlje prenašati takšnih razmer in

zahteva, da pristojno ministrstvo določi dan za volitve, na katerih bodo predstavniki kmetij, ki so vpisani v bolniško blagajno, izvolili upravo, ki so preden izteče poverilna doba komisarja in sicer po možnosti že v mesecu aprilu.

Seja izvršnega odbora Slovenske skupnosti

24. maja se je sestal na redni seji izvršni odbor Slovenske skupnosti. Obsodil je vandalsko dejanje neznanec v nabrežinski občini, ki so poškodovali in odtrgali dvojezične table v Štivanu. Taka dejanja nikakor ne prispevajo k mirnemu sožitju obeh narodnih skupnosti, zato bi morale oblasti strogo zasledovati in kaznovati kršilce.

Izvršni odbor Slovenske skupnosti je tudi z zadovoljstvom vzel na znanje, da bodo prve volitve v kmečko blagajno konec junija. Vsekakor bo izbira tržaških kmetov zelo pomembna.

Nato je izvršni odbor razpravljal o prihodnjih mednarodnih srečanjih evropskih manjšin. Prvo tako srečanje bo julija meseca v Celovcu. Prireja ga mednarodno združenje ogroženih jezikov. Drugo pa bo septembra na Trbižu s podporo Federacijske unije evropskih manjšin. Naša narodna skupnost s simpatijo spremlja vsako podobno pobudo, ki ima za cilj, da seznanji širšo javnost s problemi nas in našega življenja.

Končno je izvršni odbor Slovenske skupnosti poveril razširjeni šolski komisiji, ki deluje v okviru sveta Slovenske skupnosti nalogo, da temeljito prouči vse probleme v zvezi s tržaško univerzo, njenim razvojem in morebitni delnimi premestitvami iz Trsta. Komisija bo potem svoje ugotovitve sporočila svetu, da bo sprejel ustrezne zaključke.

Po sporočilih tajništva o določenih ime-

novanjih v nekatere komisije je izvršni odbor Slovenske skupnosti podprl prizadevanja, da čimprej pride do municipalizacije vseh okoliških avtobusnih prog.

—o—

RAZSTAVA SLIKARKE ZORE KOREN-ŠKERC V »KRAŠKI GALERII«

Danes, 31. maja ob 19.30 bodo odprli v »Kraški galeriji« ob »Kraški hiši« v Velikem Repnu razstavo del slikarke Zore Koren-Škerk. Razstava bo trajala do 30. junija in bo odprta ob nedeljah in praznikih od 11. do 12.30 in od 14 do 18. ure.

Na obeh razstavah, ki ju je priredila ta slikarka v zadnjem času — tudi v Tržaški knjigarni — so izredno ugajale njene upodobitve kraških motivov v bogatih, izredno harmoničnih barvah.

NEMŠKI KULTURNI INSTITUT ZAKLJUČUJE LETOŠNJO SEZONO

V ponedeljek, 5. junija t.l., bo v Nemškem kulturnem inštitutu nastopil ansambel »Out of focus« iz Münchena. Nastop glasbene skupine, ki je leta 1970 dobila prvo nagrado na mednarodnem festivalu beat in pop glasbe v Münchenu, se bo začel ob 21. uri na sedežu inštituta in se bo z njim zaključila kulturna sezona 1971 - 1972. Število poslušavcev tega koncerta je omejeno, zato se morajo tisti, ki niso vpisani v inštitut in bi želeli prisostvovati koncertu, zglasiti na tajništvu v ponedeljek, 5. junija, med 17. in 20. uro.

Dogodek ki pojde v zgodovino

Z veseljem in zadovoljstvom moramo zabeležiti, da je prvo gostovanje Stalnega slovenskega gledališča v Trbižu popolnoma uspelo. Kakor poročajo, je bila največja trbiška dvorana 'Città', ki lahko sprejme okrog 300 oseb, pri obeh predstavah nabitopolna. Občinstvo je z največjim zanimanjem spremljalo dogajanja na odru, kar je dokaz, da slovenska beseda v teh krajih še vedno živi, kljub dejstvu, da tamkajšnje prebivalstvo že od prihoda Italije po končani prvi svetovni vojni ne uživa več pravice do pouka v materinem jeziku.

Ob nedeljski prireditvi v Trbižu pa se nam zdi izredno pomembno, da pri njej ni šlo samo za gostovanje določene gledališke skupine, marveč so domačini s krstnim nastopom novoustanovljenega pevskega zbora »Višarski zvon« dokazali svojo življenjskost, zavzetost za slovensko besedo in sploh za slovensko kulturo. Pevski zbor, ki ga vodi požrtvovalni kobarški kaplan Avgust Ipavec, je nastal na pobudo Slovencev iz Kanalske doline, ki so že prej sodelovali v pevskem zboru »Planinka« iz Ukev, ter je v slabih dveh mesecih uspel nastudirati za cel koncert ljudskih in umetnih pesmi. Njihova izvedba je bila tudi po sodbah strokovnjakov na dokaj visoki ravni. Ko smo v preteklih letih v Trstu in Gorici poslušali ukvanski pevski zbor, takrat še edini vidnejši glasnik slovenstva v tem delu zamejstva, si nikakor nismo mislili, da se bo Slovincem v Kanalski dolini v tako kratkem času posrečilo sestaviti kar 50-članski pevski zbor, v katerem pojejo tudi številni mladi pevci. Posebno razveseljav pa je bil v nedeljo nastop najmlajših, ki sodelujejo v otroškem pevskem zboru, prav tako pod vodstvom Avgusta Ipavca, in tako vsaj deloma nadomeščajo pomanjkanje pouka v materinem jeziku.

Upajmo, da po tem začetnem uspehu ne bo ostalo samo pri trenutnem navdušenju, temveč mora nedeljska prireditev v Trbižu predstavljati le prvi korak k stalnejšemu in načrtnemu kulturno-prosvetnemu delu med slovenskim prebivalstvom v Kanalski dolini. Napovedali so, da bo Stalno slovensko gledališče iz Trsta po prvem gostovanju s komedijo »Trije tički« Jaka Štoke tudi v Trbižu uvedlo redne gledališke

predstave. Pevski zbor »Višarski zvon« pa je razgibal še ostale prebivalce Kanalske doline in tako bodo v kratkem ustanovili slovenski pevski zbor v Rajblju. Prav bi bilo, da bi se tistim otrokom, ki obiskujejo pouk slovenščine pri šolskih sestrah v Žabnicah, priključilo čimveč ostalih slovenskih otrok, vsi Slovinci pa bi si morali hkrati prizadevati, da bi tudi v Kanalski dolini prišlo do rednega pouka v slovenskem jeziku. Še enkrat moramo poudariti, da glavna zasluga za uspeh nedeljske prireditve gre prav domačinom, zlasti še pevovodju Francu Sivcu, Simonu Prešernu iz Trbiža in g. Černetu iz Žabnic. Vse to jasno priča o njihovi želji in težnji, da se enakopravno vključijo v prizadevanja po uresničitvi enotnega slovenskega kulturnega prostora, ki jim v veliki meri zagotavlja nadaljnji narodnostni obstoj in razvoj.

OBISK NA KOROŠKEM

Mešani pevski zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice je v nedeljo, 28. maja, obiskal Koroško, kjer je v Železni Kapli sodeloval na prireditvi »Cerkev vedno mlada«, ki jo je pripravila slovenska mladina. Na Koroškem jih je sprejel g. Vošnjak, ki je nekoč služboval na Goriškem, z mladimi Korošci pa so se pogovorili tudi o razmerah, v katerih živijo, in o nerešenih narodnostnih vprašanjih, ki jih tarejo. Vreme je bilo ves dan izredno lepo, tako da so prišle naravne lepote Koroške še bolj do izraza.

Števerjan

Za danes le na kratko omenimo, da je II. zamejski festival ljudsko-zabavne glasbe v Števerjanu dosegel tak uspeh, kakršnega niti organizatorji niso pričakovali.

Udeležba je bila vse tri dni popolna, najbolj pa na zaključnem popoldnevu v nedeljo. Lepo vreme, okusno okrašen prostor pod borovci, urejen promet in tudi lepo vreme so pripomogli k uspehu poleg dovršenega izvajanja vseh nastopajočih ansamblov.

Prav odlično so se odrezali »Briški fantje« iz Medane, ki so bili nagrajeni posebno še zaradi vžigajočega Zorzutovega besedila »Čez Brda privriskal naš sončni je maj«.

SINDIKATOVO SPOROČILO

Dne 26. maja je bila tretja izredna seja Izvršnega odbora Sindikata slovenskih šolnikov v Gorici. V gosteh so bili predstavniki Tržaškega sindikata, s katerimi Goriški sindikat namerava tesno sodelovati, kot je bilo zapisano v programskih smernicah letošnjega delovanja.

Sklenjeno je bilo, da se bosta oba Sindikata preimenovala v »Sindikat slovenske šole, Dežela Furlanija - Julijska krajina, Tajništvo - Gorica, oziroma Tajništvo - Trst«, skupni naslov pa bo »Sindikat slovenske šole, Dežela Furlanija - Julijska krajina«.

Tudi prihodnje šolsko leto bo seminar za slovenske profesorje in učitelje. Obe sindikalni tajništvi se bosta zavzela za to, da bi bil seminar skupen in da bi se vršil ob začetku šolskega leta, in sicer v kakem kraju med Gorico in Trstom (na pr. v Nabrežini). Pri tem bo treba odstraniti nekatere tehnične ovire.

Obe sindikalni vodstvi sta se že pozanimali, da bi se slovenskim šolnikom plačevala doklada zaradi poznanja dveh jezikov. Te ugodnosti so že deležni šolniki nemške narodnosti v Južnem Tirolo.

Navzoči so izrazili zaskrbljenost zaradi pomanjkanja nekaterih učbenikov na naših šolah. V tem pogledu je bilo marsikaj že ukrenjeno (v pripravi je Latinska vadnica in slovnica po današnjih šolskih programih); oba Sindikata se bosta zavzela za ponatis že obstoječih učbenikov, dokler ne izidejo novi (na pr. Janežič - Kopriva: »Latinska slovnica«, Dokler: »Grški slovar«).

LEP USPEH

Med gosti smo videli večino slovenskih kulturnih delavcev. Tudi italijanski so bili prisotni, med njimi poslanec Marocco in drugi, ki so poudarjali pomembnost naših prosvetnih stvaritev. Medsebojno spoznavanje tudi pri takih prireditvah dosti bolj pogloblja sožitje kakor golo pisanje po listih.

Tudi v tem oziru so števerjanski društveni delavci »F. B. Sedeja« pokazali pravo smer.

Strokovno glasbeno poročilo o nastopih bo morda še sledilo. Organizatorjem festivala pa čestitamo za ta kulturni dosežek.

F.J. - 106

SMRT V POMLADI

Enkrat na teden je imel prosto noč in ker je imel poleg noči prosta tudi dva dneva, dan prej in dan pozneje, se je takrat skoro vedno odpeljal v Ljubljano. Moral je nesti kake knjige v Univerzitetno ali v Šentjakobsko knjižnico in si izposoditi druge, poleg tega pa je imel še razne druge opravke, nekaj pa jih je moral oskrbeti tudi za hotelske goste — da je šel vprašat na angleški konzulat, če je že prispel vizum za tega ali za onega ali se informirat, kakšni so pogoji za vselitev v Južno Afriko, v Avstralijo, v Kanado ali na kakšne otoke v Karibskem morju. Uradniki na konzulatu so ga že kar poznali. Nekateri gostje so mu zaupali tudi tuj denar, saj jim ga je menjal v ljubljanskih bankah, ali kak zlat nakit, da ga je prodal. Dolgo čakanje je požiralo denar, ki so ga bili prinesli s seboj.

Na tihem je pa vedel, da se v Ljubljano ne vozi zaradi knjig in ne zaradi teh uslug, čeprav jih je rad napravil, ampak zaradi Majde. Ko je taboril v Halozah, je sicer hrepenel po njej, vendar je od-

daljenost od nje lažje prenašal, ker je bil zavzet z raziskovanjem haloških razmer in se v mislih ni utegnil toliko ukvarjati z njo. Vsak večer je bil močno utrujen od hoje po hribih in je takoj zaspal, zjutraj pa so zgodaj vstajali. Poleg tega ni bil nikoli sam, nikoli ni bilo priložnosti za samotno razmišljanje in sanjarjenje. Tu na Bledu pa je imel dovolj časa, zlasti ponoči po cele ure, pa tudi podnevi, saj ni imel družine razen gostov, s katerimi se ni spuščal v dolge pogovore; še Ruth je bila vedno obzirna, da ga ne bi motila in mu vzela preveč časa. Tako se je pogosto spominjal Majde, vseh skupnih poti po ulicah, vsega, kar sta kdaj govorila, in zdaj se mu je zdelo, da je bilo tega zelo, zelo malo.

Imel je občutek, da jo je bil komaj spoznal in že se mu je izmaknila: izvila se je njegovim rokam, ki so se stegovale k njej, in se izmuznila iz njegovega sveta, da se je komaj zavedel, kdaj in kako. Zakaj vendar? Kaj ji je storil? Že iz Haloz ji je bil pisal, vendar mu ni odgovorila. Ni je

bil sicer prosil za odgovor, ponos mu ni dal, da bi jo bil prosil za to, toda napisal ji je bil svoj naslov že na prvo razglednico in ona bi bila morala čutiti, kaj to pomeni. Najprej je bil sklenil, da ji z Bleda ne bo pisal, bil je celo jezen nanjo, a se le ni mogel premagati in ji je že prvi teden napisal pismo. A tudi na to pismo ni dobil odgovora.

»Kaj sem ji vendar storil?« se je spraševal. »S čim sem jo užalil?« Mnogokrat si je trl glavo s tem, v tihih nočnih urah, ko so se vrnila že poslednji gostje in je bil že davno potihnil njihov polglasni razigrani pogovor po hodnikih, drsajoče stopinje in loputanje z vrati, preglasno v hotelu, pogreznjenem v spanje. Toda ni mogel dognati vzroka. Morda se je naveličala hoditi z menoj? Morda se ji zdim preveč preprost? Preveč reven? Ni mogel verjeti tega, saj ni imel ob njej nikoli tega občutka. Vedno je ona njega zavidala, da je že na univerzi, prost in neodvisen, in za vse druge izkušnje. Ni si mogel niti predstavljati, da bi bila zmožna takega nizkotnega mišljenja. Vedel je, da se glede tega ne moti v njej. Kaj je bilo potem vzrok, da se je odvrnila od njega? Zgoditi se je moralo med tistim sprehodom na Rožnik, toda saj je ni užalil, vsaj ne hote.

(dalje)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Narečja - bogastvo slovenskega jezika

V časnikarskem krožku v Turinu je bila pred kratkim javna debata o piemontskem narečju ali jeziku, kot ga imenujejo nekateri. Ob tej priložnosti se je zbralo tam lepo število ljudi, ki jim gre za to, da se ohrani starodavna piemontska govornica, in značilno je, da se je debata, ki je trajala dve uri in pol, odvijala skoro ves čas samo v piemontščini. Izraz jezik je morda za to govornico netočen, ker je po našem pojmovanju jezik nujno vezan na nek narod, piemontskega naroda pa ni, ker se pač Piemontezi ne čutijo kot poseben narod. Vendarle hočejo ljudje, ki pripadajo najvišji kulturni plasti v Piemontu, ohraniti tamkajšnje narečje kot nenadomestljivo kulturno dobrino, ki zato ne sme biti zapravljena. Eden izmed udeležencev je izjavil: »Mi nočemo prisostvovati zadnjim uram umirajočega, ampak hočemo rešiti kulturno bogastvo, ki ga predstavlja piemontski jezik.« Avtor prve slovnice piemontskega jezika po dvesto letih, ki je doživel v kratkem času že tri izdaje, Camillo Brero, pa je izjavil na omenjenem posvetovanju: »Hočemo braniti našo deželno kulturo ne zato, ker je piemontska, ampak zato, ker je kultura. Narodni jeziki so nastali na ramenih narečij, in še danes živi narodna kultura predvsem od pisateljev, ki črpajo sok iz svojih domačih korenin.«

Znano je, da tudi v drugih evropskih državah vedno bolj skrbe za ohranitev narečij, ker je prodor spoznanje, da so narečja živi studenci narodnega knjižnega jezika. Če bi usahnili ti studenci, bi prej ali slej usahnili tudi narodni knjižni jezik oziroma bi izgubil svojo življenjsko silo in svežino. V Nemčiji in Avstriji govorijo tudi v najbolj izobraženih krogih narečje kot nekaj samo po sebi umevnega, seveda pa čisto narečje, brez vulgarnih izrazov, ki so se morda od drugod vtihotapili vanj, in brez tujk. Na žalost pa to spoznanje pri Slovencih še ni prodrlo. Pri našem narodu ali bolje pri njegovi izobraženi plasti je že od nekdaj veljalo za znak neizobraženosti, če je kdo govoril narečje, in kdor bi govoril narečje v omikani družbi, bi veljal za primitivca. Učitelji so preganjali narečja in skušali pripraviti osnovnošolske otroke že v prvem razredu, da bi opustili narečne besede ter začeli uporabljati izraze knjižnega jezika. To se dogaja še danes, posebno tu na Primorskem, in tako vedno spet srečujemo otroke, ki se trudijo, da bi nam odgovarjali v čistem knjižnem jeziku in pazijo, da ne bi rekli »ja« namesto »da«.

Toda z usihanjem narečja usiha stara ljudska kultura, pozabljajo se izrazi, ki so pomenili starodavne pojme duhovne in materialne ljudske kulture, npr. za kmečko ali obrtniško orodje, za razna dela, za duševna in čustvena stanja, izrazi ljudskega humorja, religije in poezije. S tem pa postaja vsa narodna kultura revnejša; kulturni humus, prst, iz katere je zrasla in v kateri še vedno korenini, postaja vse tanjša in siromašnejša. V resnici bi morali učitelji v osnovnih šolah, prav tako pa tudi na višjih šolah učence opozarjati na pomen, lepoto in bogastvo njihovega domačega narečja, na razlike med narečjem in knjižnim jezikom, jim razložiti, zakaj so te razlike nastale in zakaj so potrebne, da bi namreč knjižni jezik služil vsemu narodu, da pa se mora knjižni jezik hraniti predvsem iz besednega bogastva narečij in iz njihove ustvarjalnosti.

Prejšnji teden so obiskali filozofsko fakulteto v Ljubljani trije akademski gostje iz Vidma: dekan jezikoslovne fakultete prof. Valussi ter profesorja Agnelli in Cortelazzo. V pogovorih z dekanom dr. Dragotinom Cvetkom so še posebej obravnavali študij slovanskih jezikov — s posebnim ozirom na

slovenščino — na videmski jezikoslovni fakulteti.

Iz narečij, iz starih besed za orodja, ki v dobi moderne tehnike niso več potrebna, lahko jemljejo jezikoslovci in tehniki besede za nove tehnične predmete in naprave ter jim dajo nov pomen z novo končnico ali predpono. Tako lahko bogatijo knjižni jezik in rešujejo staro besedno bogastvo. Predvsem pa je treba to bogastvo ohraniti, zlasti tu na Tržaškem in Goriškem, kjer je najbolj ogroženo; in zato naj bi vsak, kdor le more, zapisoval stare besede in njihov pomen. Kakšna kulturna ustanova pa naj bi to knjižno bogastvo zbirala in ga objavljala.

E. Z.

—o—

KOSOVELOVE POEZIJE V ITALIJANŠČINI

V soboto, 27. maja popoldne so na dveh slovenstih predstavili bibliografsko izdajo Kosovelovih poezij v italijanščini pod naslovom »Poesie e integrali«. Ljubitelji pesmi Srečka Kosovela so se najprej zbrali v Tržaški knjigarni, kjer sta med drugim spregovorila prevajalka Jolka Milič iz Sezane in prof. Elvio Guagnini kot predstavnik krožka »L'Asterisco«, ki si je zelo prizadeval za izdajo te knjige in jo je tudi založil. Malo kasneje je bila podobna svečanost v prostorih italijanskega krožka »Circolo della Cultura e dell'Arte«. Prof. Aurelia Gruber - Benco je obudila spomine na čas po prvi svetovni vojni, ko je tudi italijanska javnost v Trstu zvedela za Srečka Kosovela. Ponovno sta govorila tudi prof. Guagnini in prevajalka, ki je opravila res težaško delo.

Upati je, da bo knjiga našla pot v italijanski kulturni svet, ki se bo sedaj lahko поблиže spoznal s koščkom slovenske zemlje in z enim njenih sinov, ki jo je silno ljubil in občutil tako globoko kot malokdo.

—o—

V Ljubljani bodo še to leto začeli graditi dve novi univerzitetni stavbi: novo poslopje ekonomske fakultete in novo medicinsko fakulteto s petimi pripadajočimi inštituti.

Če bi bila Lilijana prosvetni minister...

Pred kratkim je izšla šesta številka »Literarnih vaj«. Na uvodnem mestu je objavljena zgodbica »Packa«, ki jo je napisal Viljem Smotlak. V njej je na simpatičen in nevsiljiv, skoro otroško brezskrben način združil dva elementa, otroško povestico, v kateri oživijo tudi nežive stvari, in fantastičnost prihodnosti. Obenem se je še nekoliko ponorčeval iz abstraktnih slikarjev, ki slikajo packe — ali bolje, tudi packe, poleg vsega drugega. V svet čiste fantazije pa je posegel Florijan Carli s svojim prispevkom »Kako se imajo v sedmi deželi«. Eva Rosner nam je živahno in zanimivo opisala — verjetno svoje — letošnje pustovanje, ki pa seveda, glede na njena leta, ni bilo preveč razburljivo. Zanimive teme se je lotila Lilijana Fučka v svojem spisu »Če bi bila prosvetni minister«. Če bi kdo stavil, preden bi se lotil branja njenega spisa, da bo skušala kot prosvetni minister najprej popboljšati profesorje, odpraviti pikolovsko spraševanje in redovanje ter sploh olajšati dijakom življenje, bi stavo seveda dobil. Če bi bilo ona prosvetni minister, bi bilo res lepo v šolah in nam starejšim bi bilo bridko žal, da ne moremo več v šolo. Seveda pa nam bo ta bridkost prihranjena in ubogi dijaki bodo morali najbrž še dolčo gakati na take blage in plemenite učne moči, kot bi jih nastavljala na naše šole prosvetna ministrovka Lilijana.

PREDAVANJE O NARODNOSTNIH RAZMERAH V SOVJETSKI ZVEZI

V soboto zvečer je predaval mladini v Slovenskem kulturnem klubu v ulici Donizetti časnikar Franc Jeza o zatiranju narodov v Sovjetski zvezi, v zvezi z aretacijami ukrajinskega pisca Ivana Džuba in z nedavnimi demonstracijami v Kaunasu v Litvi.

Na osnovi podatkov, zlasti tistih, ki jih je objavil Džuba v svoji knjigi »Zatiranje narodnosti v ZSSR«, ki je izšla pred kratkim v italijanskem prevodu, je prikazal predvsem zatiranje ukrajinskega in baltskih narodov. Kot najhujšo obliko zatiranja je orisal naseljevanje Rusov med temi narodi in izpodirvanje njihovega jezika. Tako imata celo največji mesti na Letonskem, Riga in Liepaja, že rusko večino, in v ukrajinskih mestih se govori več rusko kot ukrajinsko. Ukrajinski jezik je potisnjen v vlogo preziranega narečja, nasproti »vsedravnemu« ruskemu jeziku; v znanosti in tudi drugod, celo na univerzah v Ukrajini, prevladuje ruski jezik. Mnogi Ukrajinci se začénjajo sramovati svojega jezika in s takim manjvrednostnim občutkom nasproti svojemu jeziku se vračajo mladi Ukrajinci zlasti iz vojske, ki je huda potujčevalnica, ter širijo ta svoj manjvrednostni kompleks do svojega naroda še med drugimi.

Predavatelj je tudi opozoril na dejstvo, da ni dala Sovjetska zveza kljub Leninovim načelom pravice do samoodločbe in neodvisnosti niti enemu narodu, kar si jih je bila podjarmila carska Rusija, in je l. 1940 izkoristila priložnost, med svojim paktom s Hitlerjem, da si je ponovno podvrgla baltske narode, ki so se osamosvojili po prvi svetovni vojni, in hotela napraviti isto s Finsko, ki pa se je branila z orožjem. Vendar se bo moral proces dekolonizacije začeti prej ali slej tudi v Sovjetski zvezi, v edinem še preostalem velikem kolonialnem imperiju iz dobe evropskega kolonializma.

—o—

ŠOLSKA PRIREDITEV

Slovenska osnovna šola v Sesljanu bo v nedeljo, 4. junija, imela ob 18. uri zaključno šolsko prireditev. Ta dan bo tudi razstava ročnih del in risbic, ki si jo starši in prijatelji mladine lahko ogledajo od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Sonja Milič je opisala svojo veliko zmago v Fiuggiju na državnem prvenstvu v namiznem tenisu, Katja Danieli pa nam predstavlja svoje ptiče v kraljestvo, ali točneje: kraljestvo kanarčkov in papig. Zelo žalostno, kar prežalostno zgodbo pa je napisala Mirjam Levstik, o dveh sirotah, ki izhilarata pod okrutno mačeho. No, vsi veliki pisatelji in pisateljice so navadno začeli s tako strašno žalostnimi zgodbami, preden so se prikopali do tega, da so začeli odkrivati tudi vedre in humoristične plati življenja.

Fantastičen motiv obdeluje tudi Davorin Danev v spisu »Nočni polet«, prispeval pa je tudi krajši spis o dnevu, ko se ga je držala smola. Irena Poropat je opisala svoj pogovor s starčkom v parku, Nadja Emili pravljico usodo najdenke in Tea Meulja nabiranje ciklam. Rosana Purger je objavila nad vse zanimiv intervju s svojo mamo, Ester Sferco pa strašno zgodbo o povodnji v stanovanju. Z veseljem preberemo tudi v tej številki žalostne prvolutubezenske izkušnje veselih deklet v »Strtih srcih«. Res zanimiva je tokrat tudi rubrika »Kulturne novice«, enako rubriki »Gledališče« in »Šport«. S tem pa še nikakor ni izčrpana vsebina šeste številke »Literarnih vaj«.

Medtem je že izšla sedma številka »Literarnih vaj«, ki so jo skoro vso napolnili samo dijaki Znanstvenega liceja.

fj

Sodobno kmetijstvo

Da je treba posebno ob prehodu na spomladansko pašo in redno med pašo pokladati tudi rudnine, smo omenili v zadnjem sestavku, namenjenemu spomladanski paši. Tokrat se bomo nekoliko dlje ustavili pri pomenu rudnin, ki so za normalno delovanje vsakega živega organizma neobhodno potrebne. Rudnine so gradbeni element okostja, različnih telesnih tkiv in organov, pa tudi sestavina telesnih tekočin, ki omogoča normalen potek življenjskih procesov v telesu. Rudnine zato najdemo v mleku in jajcih in je razumljivo, da zato tudi poudarjamo pomen rudnin v prehrani živali.

Rudnine so kemične spojine raznih prvov oz. elementov, od katerih jih nekaj najdemo v rastlinah in živalih v večjih količinah npr. kalcij, natrij, fosfor, magnezij, kalij in druge, od nekaterih, npr. baker, cink, jod, itd., pa le sledi. Slednje zato tudi imenujemo mikroelemente. Vse potrebne elemente dobivajo živali s krmo, vendar teh ni vedno dovolj. Raznih nevednosti ob prehodu na spomladansko pašo pa se rešimo s povečanim dodatkom rudninskih sestvin. Kalcija, fosforja in natrija je v krmi namreč odločno premalo.

Pomanjkanje natrija v krmi povzroči pri kravah zmanjšanje mlečnosti in apetita, motnje v prebavi in lahko celo smrt. Natrij uravnava ozmogni pritisk v celicah organizma, klor pa, ki skupaj z natrijem sestavlja kuhinjsko sol, je sestavni del želodčne solne kisline. Govedo pa tudi prašiči in perutnina potrebujejo 1,5 g natrija na 1 kg suhe krme. Pri visoko produktivnih živalih so potrebe nekaj večje. Vsa tovarniško izdelana močna krmila vsebujejo določeno količino soli. Živini, ki ne dobiva močnih krmil, moramo dodajati poleg domače krme tudi sol. Odraslo govedo naj bi dobivalo po 3-5 dkg soli na dan, mlada živina pa 2-3 dkg.

Kalcij in fosfor sta elementa, ki ju najdemo vedno skupaj, tako v vseh vrstah krme kot tudi v živalskem organizmu, kjer sta predvsem gradivo za okostje in zobovje. Pomanjkanje enega ali drugega povzroča večje ali manjše motnje v zdravju živali. Najbolj znana posledica pomanjkanja ali nepravilne preskrbe s kalcijem in fosforom je rahitis, bolezen okostja, ki nastopa predvsem pri mladih živalih, ki še rastejo, zlasti pri prašičih. Veliko kalcija in fosfora izločajo krave takoj po telitvi. Zato je pri njih pogosta kostolomnica, saj postanejo kosti krhke, če krava izloči z mlekom veliko rudnin, premalo pa jih s krmo dobiva. Poleg naštetih nastopijo lahko tudi motnje v spolnih funkcijah, jalovost plemenskih živali itd.

Pri goveji živini zagotavljajo zadostno oskrbo s kalcijem in fosforom dobro travniško seno in detelja ter mlada sveža krma. Količine kalcija navadno zadoščajo, nikakor pa ne količine fosfora, ki so zelo nizke. V močnih krmilih, ki so sestavljena iz žita, otrobov in raznih oljnih tropin, je veliko več fosfora kot v senu ali okopavinah. Poleg tega pa močnim krmilom za govedo dodajajo redno še dva do tri odstotke fosfornih rudninskih surovin ter apnenca. V enem kilogramu močnih krmil za krave je navadno 6-8 g fosfora, kar poleg fosfora iz osnovnega obroka (iz sena) zadošča živali za 3-4 l mleka. Zato so krave in ostalo govedo, ki dobiva poleg

Pomen rudnin v živinoreji

polnega obroka dobrega sena še 2-3 kg močnih krmil na dan, bolj ali manj dobro preskrbljene s kalcijem in fosforom. Govedu, ki ima v dnevnem obroku le slabše seno in mogoče tudi slamo, pa moramo redno dodajati tudi rudninska krmila.

—o—

PISMA UREDNIŠTVU

(nadaljevanje s 3. strani)

revijah, že rušimo zgradbo, ki nam vsem daje streho. Povedal sem, in to odločno, da mora biti hiša slovenskega naroda tako prostorna, da lahko sprejme tudi tiste, s katerimi se »precejšen del« slovenskega naroda ne strinja. Ves čas sem se v svojem spisu vrtel okoli tega vprašanja, ki se ga na način, ki ga je postavil Klub koroških študentov v Ljubljani in ki ga je odobral, kot ugotavljam zdaj, tudi Pahor, Ude in drugi, v državah s toliko zaničevano formalno demokracijo, kot je naša, sploh nikoli ne postavlja. Slovensko Društvo pisateljev naj bi se kvečjemu zavzemalo za še bolj nemoteno in neovirano izražanje lastnih pogledov, posebno če gre, kot v primeru Kermaunerja, Pirjevca in Krambergerja, za stvari, ki v veliki večini prihajajo na dan v revijah z majhno naklado, ki jih

široke ljudske množice, katere naj bi taki spisi baje pohujševali, navadno nikoli ne kupujejo, še manj pa berejo.

Danes teče o omenjenih pravicah oster besedni boj, ki je, in to je naravno, ne pa nečastno, zajel tudi revijo Most in njene sedanje in nekdajne urednike. Del slovenskih kulturnikov enostavno ne priznavamo več metode delitve sveta in ljudi na dobre in slabe, še manj pa dajanja dokončnih sodb o raznih pojavih v umetnosti in kulturi, še najmanj pa na narodnostnem področju, zakaj slovenski narod ni brezoblična masa pasivnih in v vsem enakih posameznikov, temveč skupnost različnih posameznikov, ki ne trpijo več tega, da jim kdo kroji življenje drugače, kot to sami želijo. Če smo zrel narod, narod odraslih posameznikov, moramo v svoji sredi, ne samo trpeti, ampak tudi sprejeti ljudi, ki o določenih stvareh ne mislijo kot večina ljudi, še manj pa nastopajo kot glasniki ljudstva ali naroda in ki torej, kot sem v svojem polemičnem zapisu v Mostu napisal, izražajo svoje mnenje brez pretenzije kogarkoli predstavljati, razen sebe. Na ta vprašanja pa se Pahor ni spuščal, ker mu je bilo lažje brez vsakega moralnega zadržka zlititi name najbolj ostudno tekočino, kar sem jo v zadnjih letih zasledil v slovenskih listih in revijah. (Povrh me ves čas imenuje doktorja, medtem ko velja že dolgo nenapisan zakon, da se slovenski kulturniki soočamo z idejami, ne pa z naslovi V tem, njegovem primeru, tako se mi vsaj zdi, pa je šlo očitno za to, da me na ta način še bolj diskreditira).

VLADIMIR VREMEC

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

ODBOJKA - Odprtje novega igrišča na Kontovelu

Turnir je dobro uspel

V nedeljo so kontovelški športniki končno kronali željo po lastnem igrišču. Pod košatimi kostanji, med prelepim cvetjem, ob društveni gostilni je zrasla cementna plošča, ki bo služila domačim športnikom za odbojko, košarko in kotalkanje, kot je ob odprtju povedal predsednik Š.D. Kontovel Lisjak. Govoril je tudi deželni poslanec dr. Štoka, ki je sam v odboru domačega društva, in orisal nekoliko zgodovine športnega delovanja na Kontovelu. Pohvalil je vse, ki so pripomogli k izgradnji igrišča, in prikazal veliko potrebo naših vasi po športnih objektih, saj vse, kar doslej imamo, je skoro izključno sad prostovoljnega dela.

Ob tej priložnosti je bil organiziran tudi mednarodni odbojkarški turnir, katerega so se udeležile ekipe Fužinarja, Bora in Sokola. Tekme so bile vse zanimive in napete, če izvzamemo prvo srečanje med Fužinarjem in Nabrežinkami, ko se bele še niso povsem prebudile. V naslednji tekmi sta se med seboj pomerili ekipe Bora in Sokola in skoro bi bilo prišlo do prijetnega presenečenja. Škerkova in tovarišice so izredno močno povedle in v kratkem času osvojile dva seta. Šele v tretjem delu igre so se Zavavlavova in ostale predramile ter najprej izenačile, nato pa z minimalno razliko osvojile tekmo. Nabrežinke so še enkrat dokazale, kako se lahko igra, obenem pa tudi dejstvo, da je ekipa še vedno nestalna, saj v odločilnih trenutkih po navadi odpove. Zadnje srečanje med Fužinarjem in Borom je odločalo o prvem mestu in je bilo vsekoli vredno naslova zmagovalca turnirja. Igra je bila vsekoli izenačena in le dva seta sta se zaključila pri petnajstici, vsi ostali so šli preko te normalne meje. Fužinar je pokazal zrelejšo igro, naše predstavnice pa so skušale nadoknaditi tehnične nedostatke z borbenostjo. Igra je trajala skoro tri ure in ob koncu je publika iz srca pozdravila tako zmagovalke kot poraženke. Turnir je dobro uspel in še enkrat smo videli, da naša moštva lahko enakovredno nastopajo tudi proti vodilnim ekipam iz Slovenije.

NAMIZNI TENIS - I. trofeja Julijskih Alp

Upajmo, da to srečanje ni zadnje

V soboto in nedeljo se je v telovadnici v ul. Monte Cengio odvijal prvi mednarodni turnir Julijskih Alp, katerega se je udeležilo 10 ekip iz Koroške, Slovenije in naše dežele. To srečanje spada v okvir prireditvev treh sosednih dežel, katerih prvenstvena naloga je, da se поблиže spoznajo in da pospešujemo dobre sosedske odnose. Barve zamejskega športa so tokrat branili predstavniki nabrežinskega Sokola, ki so se v predtekmovanjih borili z naslednjimi ekipami: La Cantina iz Vidma, Semedela iz Kopra in Neuner s Koroške. Zmaga je pripadla Korošcem, ki so s svojo izkušnostjo ugnali vse v kozji rog. Edini, ki so se jim nekoliko upirali, so bili Nabrežinci, Košuta je namreč osvojil dve točki. V ostalih dveh skupinah pa sta zmagala ekipa B ljubljanske Olimpije ter Ferlach iz Borovlja, ki je z odlično obrambno igro strl odpor Tržičanov CGS. To je bilo prvo in najgrenkeje presenečenje turnirja, saj naša dežela ni poslala v finale nikogar. V nedeljo so se finalne tekme odvijale zelo čudno in proti vsaki logiki. Ferlach je namreč odpravil Nneuner, v čigar vrstah igra odlični Thaler, ki sodi v sam avstrijski vrh, nato pa je gladko klonil Olimpiji. Presenetljivi mladi Ljubljčanini, ki so bili skoraj polovico mlajši od svojih sovrstnikov s Koroške, so nato samozavestno stopili za zeleno mizo in premagali še ta napor. Mladi Rak, Šimonka in Kastelic so še enkrat dokazali izredno dobro ljubljansko namiznoteniško šolo in še, da jim naši igralci še dolgo ne bodo dorasli.

Istočasno s finalnimi srečanji so se igralci izločenih ekip pomerili med seboj v konkurenci posameznikov. Zmagal je Peterlini (CGS), ki je v finalu premagal Borisa Košuto. Tretji pa je bil Bole, ki je v polfinalu po ostrem boju klonil svojemu tovarišu z 2:0 (22, 20).

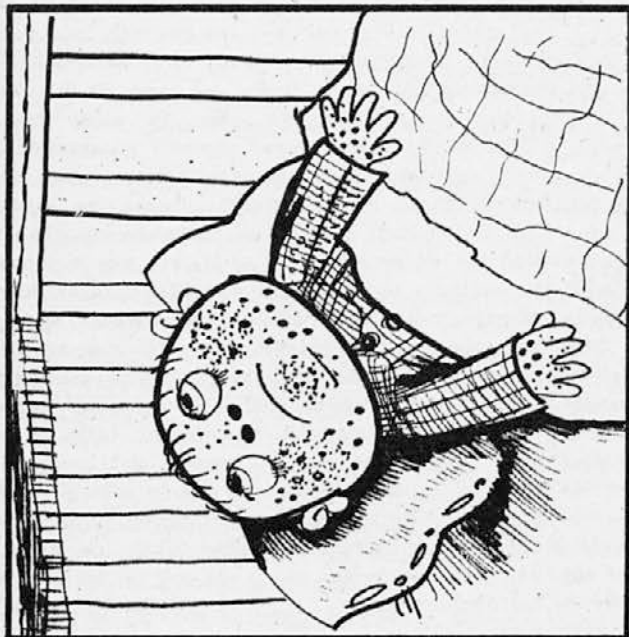
Deželni namiznoteniški zvezí z Birso na čelu, ki je bil glavni organizator, je treba čestitati za uspeli turnir in zazeleti, da bi to srečanje bilo v resnici prvo v seriji tradicionalnih in stalnih sosednih stikov.

betna

REPEK

Piše: P. Kovač - Riše: Melita Vovk

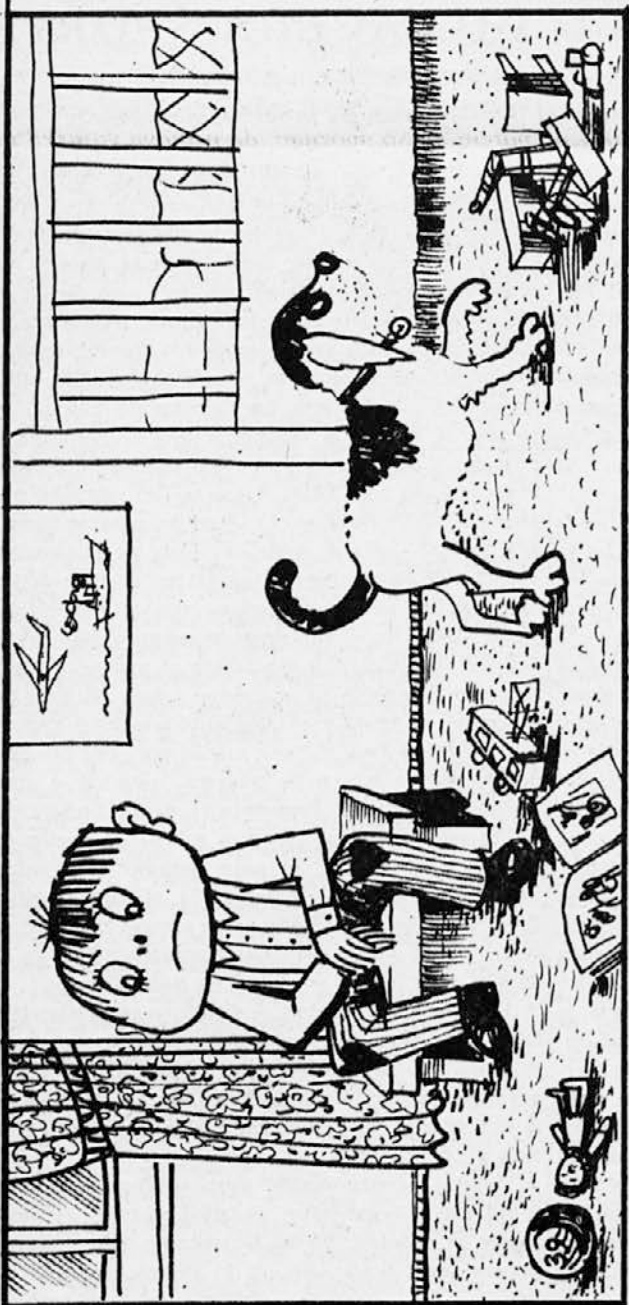

imel. Takoj je moral v posteljo in njegova maškarada je šla rakom živžgat. Peter je bil jezen, dokler ni zaspal.

Ko se je Peter drugo jutro prebudil, so ga strašno pekle oči in bil je pikast kot Urškin predpasnik. Bil je lepa pikasta maškarata z ospicami.

»Petel ima pa opice, boga Urška jih pa nima,« je žalostno ugotovila Urška.

Pa se ji ni bilo treba dolgo pritoževati.

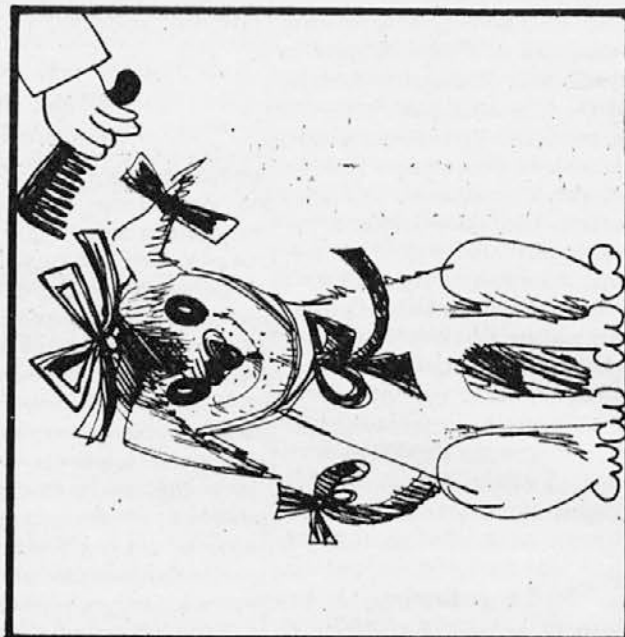

ravno napotil prosit mamo za drugo, ko je opazil, da je na njej sedel. To ga je tako zjezilo da je vzel Repka v naročje, sedel v kot in se kujal. In tako je šlo do večera.

Za večerjo je bil spet neznojni krompir v oblicah. On ga že ne bo jedel. Maslo gotovo ni sveže. Tedaj se je mami zazdelo, da ima Peter vročino. In res jo je

39. Na dan pred pustnim torčkom je Peter pripravil svojo kavbojsko opremo. Ta dan mu je šlo vse narobe. Urška je bila prav zoprna. Zadnje čase je za vsako reč spraševala: »Zakaj?«. Pa še poštenega »z« ni znala izgovoriti in je spraševala »sakaj«. Mama je bila stroga. Vreme je bilo pušto. Očka je bil zopet v službi.

Pa še kavbojska ruta je nekam izginila. Peter se je

šeno šavsnil za blazino, ki jo je Peter ravnokar zabilisal v Urško, z zobom zagrabil predlogo in soba se je v hipu napolnila z belim puhom. Še dobro, da so bili bolni in tako tudi kazeni ni bila prehudata.

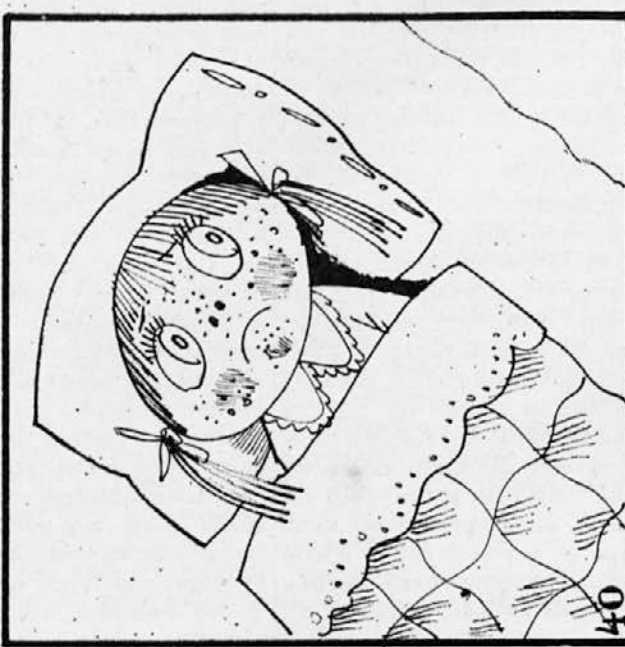
Potem so se igrali mirnejše igre. Peter je bil frizer. Urška in Repek pa sta se dala frizirati. Repek je prišel iz salona zelo polepšan, pristrizen na »frutru« in s pentljami v ušesih.

»Ne, odejico in blazinico.«

Toda ni trajalo dolgo. Pike so kmalu »zlezle nazaj v tabušček«, kot je ugotovila Urška in otroka sta si začela divjanja.

Tako so se vsi trije z Repkom vred vneto vrgli na »sekljanje«. Nekaj časa so frčale blazine po zraku, toda to se je moralo nehati. Bilo bi prelepo! Repek je navdu-

40. Drugi dan je imela tudi Urška »opice«. Vsa brez volje in vsa pikasta je ležala v svoji posteljici nasproti Petra, med njima pa je na preprogi tiho in vdano ležal Repek in čakal boljših časov. Peter je na vsa vprašanja odgovoril samo:

»Čisto sem fuč.«

Če pa so Urško vprašali: »Urška, ali imaš ošpice?« je odgovorila: